

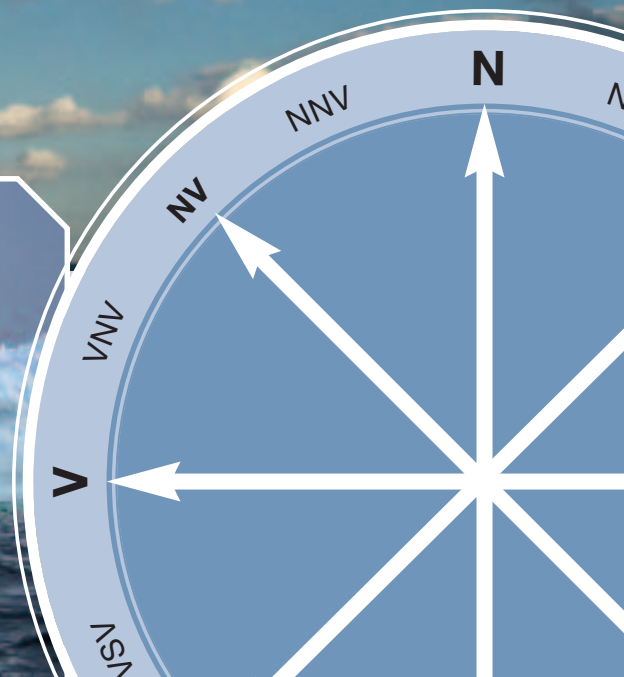
Leas rejse

VIKINGESKIBS
MUSEET

Skoletjenesten

Hej!

Jeg hedder Lea. Jeg er 14 år gammel og har lige haft det fedeste eventyr nogensinde! Jeg bor sammen med min far, som er lærer og meget interesseret i historie. Min far er rigtig sød, men en gang imellem har han nogle pænt underlige idéer. For noget tid siden havde han f.eks. læst nogle bøger om vikingerne og var helt oppe at køre. Han fik så den idé at sejle over Atlanterhavet til Amerika i sin gamle træbåd. Ligesom en eller anden, der hed

Leif for 1000 år siden. Og jeg skulle med! Jeg prøvede virkelig at fortælle min far, hvor urealistisk det var. Men når først han har fået en idé, så er der ikke noget at gøre. Og helt ærligt, det passede mig fint at slippe for skolen så længe. Båden var en lille slidt træbåd uden hverken kahyt eller tag. Der var bare ikke rigtig råd til noget bedre, og min far mente sagtens, den kunne holde. Den har jo sejlet til både Norge og Sverige flere gange, sagde han.

Det her er min fars båd. Sejlet hedder et råsejl, og det er vist ret gammeldags. Ligesom min far! Når det blæste, kom bølgerne ind over bådens ræling. Så skulle jeg øse det ud igen med en kop. Nederen arbejde!

Allerede fra 700-tallet begyndte vikingerne at sejle på det nordlige Atlanterhav. Efterhånden sejlede de længere og længere væk, og nogle af dem slog sig ned på Shetlandsøerne, Færøerne, Island og

Grønland. Sagaerne fortæller, at den første viking, der bosatte sig på Grønland var Erik den Røde i 985. Det var hans søn, Leif den Lykkelige, der opdagede Amerika omkring år 1000.

Det endte med, at jeg sagde okay. Men jeg tænkte, at jeg hellere måtte forberede mig lidt. Jeg brugte et par dage på YouTube, Google og endda min geografibog fra skolen. Og jeg skrev og tegnede de vigtigste ting ind i mit kladdehæfte. Min far pakkede sin taske med sin GPS, den slidte islandske sweater, masser af dåsetun, en flaske vin og sit gamle kompas. Jeg pakkede til gengæld min taske med mit kladdehæfte, en kniv, en magnet, en synål og mit skoleatlas. Og mobilen, så jeg kunne sms'е hjem til vennerne. Eller ringe efter hjælp, hvis min fars plan kiksede.

Det var i begyndelsen af juni, og vejret var perfekt til sejlads. Min far havde plottet hele turen ind i GPS'en. Først skulle vi til Bergen i Norge. Så mod vest til Shetlandsøerne (hvor der er nogle søde ponyer). Så nordvest til Færøerne, og igen nordvest til Island (hvor der også er heste). Så mod vest til Grønland, syd om Grønland og igen mod vest til Canada.

Og til sidst skulle vi bare følge kysten ned til New Foundland. Her havde der vistnok engang været nogle vikinger, som min far snakkede meget om. Hele turen lød så spændende, at jeg gerne ville skrive dagbog imens. Og det her er min dagbog!

Her er turen. Den er omkring 6000 km. Rimelig langt, men det tog også over en måned, hvor vi sejlede rigtig meget!

Dag 1

Plop! Sådan siger det, når min fars lille pose med kompas, GPS og penge ryger i vandet. Virkelig flot, far! Nu har vi så hverken GPS eller kompas. Og kun lige de penge, jeg tog med. Min far ser ret fløv ud, og begynder allerede at snakke om at vende om. Men vi aftaler, at hvis han bare sejler båden, så skal jeg nok finde vej. "Åhr, uden instrumenter, ligesom vikingerne!", svarer han og er helt oppe at køre igen. Jeg sukker dybt og forbereder mig på endnu et langt foredrag om vikingerne og om, hvor seje de var.

Lige nu sidder jeg og kigger på mit skoleatlas, hvor jeg har tegnet vores rute ind. Vi kan sagtens sejle samme vej uden GPS. Hvis jeg bare bruger de rigtige metoder og tænker mig om. Først skal vi jo til Bergen. Det er ikke noget problem. Den vej sejlede vi sidste sommer, og jeg kan huske mange af de steder, vi kom forbi. F.eks. kan jeg tydeligt huske, hvordan fyrtårnet på Lindenes i Sydnorge ser ud fra havet. Det er lidt ligesom at finde vej til skole, egentlig. Altså at kunne genkende særlige ting og så vide, hvor man er.

Landkending er den ældste form for navigation. Man sejler helt enkelt langs kysten, så man kan se ind på land. På den måde kan man orientere sig ved at bruge naturlige kendemærker som høje bakker, bjerge og øer. Også menneskeskabte kendetegn som fyrtårne, sømærker eller bygninger kan vise vej.

Norge.
Flot land med mange bakker og fjelde, man kunne holde øje med ude fra havet.

Min fars kompas inden han fumlede det ned på bunden af havnen. Det er vist fra dengang, han var spejder.

Luftfugtighed er et mål for, hvor meget vanddamp luften indeholder. Man taler om enten absolut eller relativ luftfugtighed. Absolut luftfugtighed viser, hvor meget vanddamp der er i en bestemt mængde luft, og måles i gram pr. kubikmeter. Relativ luftfugtighed måles i procent og viser, hvor meget damp luften indeholder i forhold til, hvad den maksimalt kan indeholde. Luftens maksimale indhold af damp afhænger af dens temperatur og tryk. Relativ luftfugtighed måles med et hygrometer.

Dag 3

Det går stadig godt. Vi sejler op langs Norges kyst, og jeg ved, hvor vi er. Vi er nok i Bergen i morgen, og så kan vi få noget ordentligt mad i stedet for dåsetun. Min far har snakket om at købe en ny GPS, men det kan vi altså ikke, hvis vi også skal have mere mad. Jeg har lånt mine penge til min far, men han skal betale dem tilbage, når vi kommer hjem!

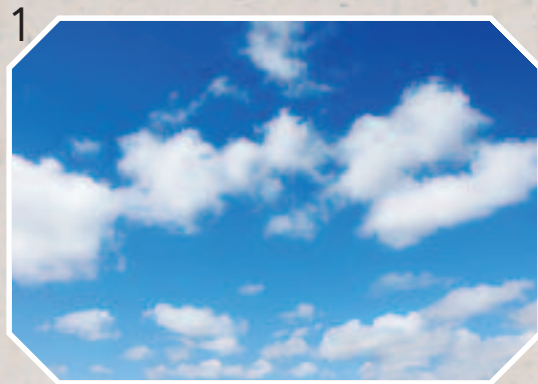
Jeg sidder i båden og ser op på himlen. Solen skinner stadig, og der er ikke ret mange skyer. Men der er nogen, og de kan sige noget om vejret. Rimelig smart, hvis man sidder i sin fars gamle træbåd uden tag. Alt efter hvor højt skyerne svæver, og hvilken form de har, får de forskellige navne. Små hvide skyer, der ligner vat, betyder for det meste godt vejr. Hvis skyerne har uskarpe kanter, er helt mørke og dækker for solen, betyder det dagsregn.

Lige nu er der kun nogle små hvide skyer på himlen. Så kommer det gode vejr nok til at holde. Dejligt! Jeg læner mig tilbage og lader solen varme mit ansigt. Vennerne derhjemme får lige et par sms'er. Mest for at drille dem med, hvor fedt her er ude på vandet. Men også for at fortælle, at jeg savner dem lidt.

Når solen skinner, optager jord- og vandoverfalden en del af energien, og bliver opvarmet. Dermed opvarmes luften over overfladen, og udvider sig opad. Når luften stiger op, bliver den samtidig kølet ned. Kold luft kan ikke indeholde så meget vanddamp og derfor kondenserer den dampen til små vanddråber eller iskrystaller. Disse svævende vanddråber eller iskrystaller er skyer. Når skyens dråber eller krystaller bliver for tunge til at svæve, falder de nedad pga. tyngdekraften. Det kaldes nedbør.

Nedbør kan bl.a. falde som regn, sne, hagl eller slud.

- **Regn:** Vanddråber, der dannes ved kondensering af damp
- **Sne:** Iskrystaller, der dannes, når vanddamp fryser uden først at passere flydende form.
- **Hagl:** Iskugler, der dannes, når regndråber fryser og altså har passeret flydende form. Hvis haglene blæses op i skyen flere gange, kan de få flere islag og blive større.
- **Slud:** En blanding af regn og sne.

1. Cumulus – Blomkål-skyer eller Smukt-vejr skyer: Skyerne ligner luftige bolde af vat. De kan i toppen ligne blomkål, mens undersiden er flad. Toppen er tit hvid og undersiden lysegrå.

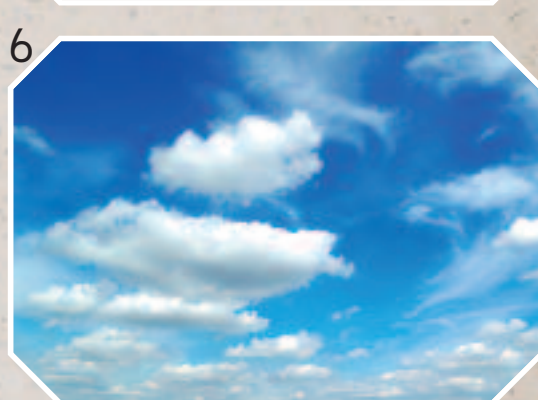
2. Altiocomulus – Lammeskyer: Skyerne er trådede eller bølgede. De har flere nuancer af hvid og grå. De kan være et varsel på regn.

3. Cirrocumulus – Makrelskyer: Skyerne ligger som små bølger af hvide flager eller krusninger på himlen.

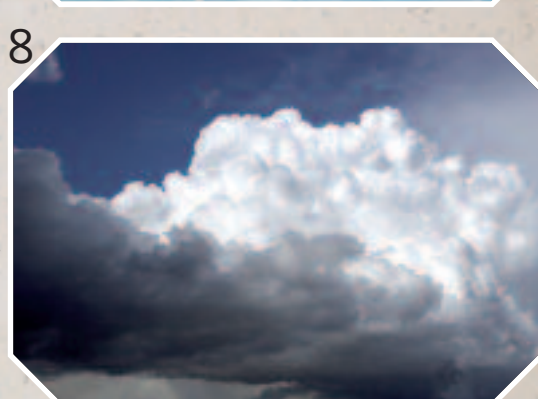
4. Cirrostratus: Skyerne ligger som et hvidt skyslør, som helt eller delvist dækker for himlen. De varsler varme og medfølgende regn.

5. Nimbostratus – lagskyer: Skyerne har uskarpe kanter og undersiden. De ligger som et regnfyldt mørkegråt lag, der dækker for solen. Varsler ofte dagsregn.

6. Cirrus – Fjerskyer: Skyerne ligger som adskilte skyer i form af hvide tråde eller smalle bånd. De har et silkeagtigt skær. De er tegn på, at dårligt vejr nærmer sig.

7. Stratocumulus – Bølgeskyer: Skyerne er tætte med en bølget underside. De ligger ofte i lange bånd.. De opstår ofte ved opklaring efter en regnbyge.

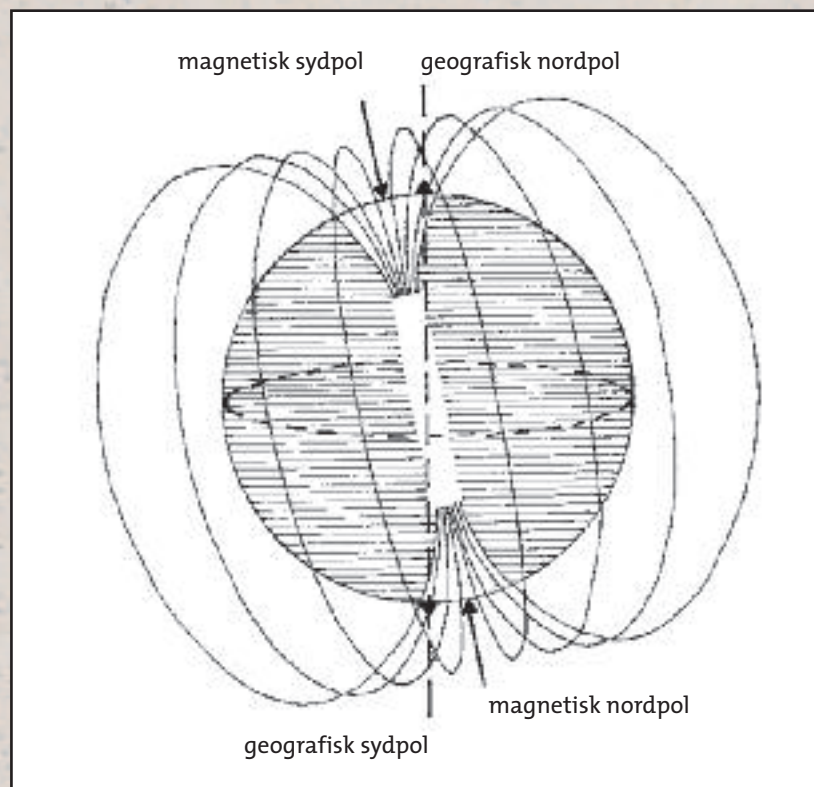

8. Cumulonimbus – Amboltsky: Skyerne er tætte og kan blive flere kilometer høje. De kan minde om et bjerg, tårn eller ambolt. Skyens underside er ofte mørk. De bringer ofte både torden, lyn og byger.

Mit synåls-kompass! Det er godt nok ret primitivt, men det virker.

Det her forestiller jordens magnetfelt.

Der er forskellige metaller, som kan magnetiseres: jern, kobolt og nikkel er de mest almindelige. En magnet har to poler, en nordpol og en sydpol. To ens poler frastøder hinanden, mens to forskellige tiltrækker hinanden. Magneter er omgivet af et magnetfelt, hvis feltlinjer udenfor magneten går fra nordpolen til sydpolen.

Et kompas peger mod nord, fordi jorden opfører sig som én stor magnet, hvis sydpol tiltrækker kompasnålels nordpol. Jordens magnetiske og geografiske poler ligger ikke samme sted. De geografiske poler er de punkter, jorden drejer om, og de ligger præcis nord og syd. Jordens magnetiske sydpol ligger tæt på den geografiske nordpol, men ikke præcis samme sted. Det betyder, at en kompasnål har en misvisning, der afhænger af, hvor på jorden man er.

Dag 6

Vi er lige sejlet fra Bergen, hvor vi fik mere mad og vand. Jeg fik også opladet telefonen. Nice! Nu skal vi bare sejle stik vest og på et eller andet tidspunkt ramme Shetlandsøerne. Der er bare et lille problem. Vi bliver nødt til at sejle væk fra kysten for at komme derover. Så kan jeg jo ikke se ind på land for at finde ud af, hvor vi er. Men jeg har tænkt på en løsning. Min fars kompas ligger jo på bunden af havnen derhjemme. Så jeg vil lave et nyt selv. Jeg tager proppen fra den flaske vin, min far tog med. Han brokker sig godt nok, men vi skal altså have et kompas! Så tager jeg magneten og synålen fra min egen taske. Jeg stryger magneten hen over nålen 20-25 gange i samme retning. På den måde bliver nålen magnetisk. Nu skal den igennem proppen. Og så bare ned i en skål med vand. Yes, det virker! Nålen peger mod nord, og så er det jo let nok at finde de andre verdenshjørner.

Her er en af de måger, som er ved Shetlandsøerne.

Min far sidder og surmuler ved roret lige nu. Mest på grund af det med vinen. Men han er også sur, fordi han synes, at vi snyder. Vikingeleif havde ikke noget magnetkompass, siger han. Nogle gange er min far simpelthen for barnlig!

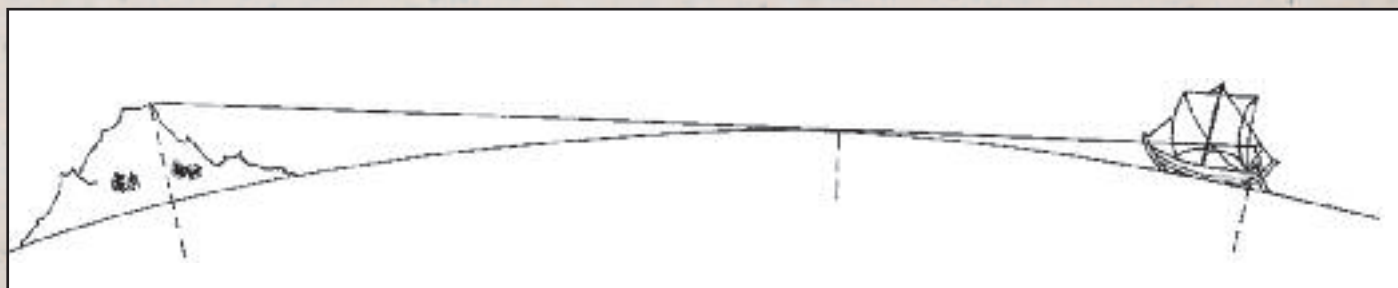
Jorden er rund. Derfor kan man ikke se ting, der er for langt væk. Men hvis tingen er høj nok, kan man se toppen af den over horisonten.

Dag 7

Okay, lige nu er det meget hyggeligt at sejle med min far. Der er ikke så meget plads i båden, og vi er hele tiden tæt på hinanden. Vi snakker sammen, og min far fortæller nogle af alle sine historier. De handler om vikinger, sørøvere og opdagelsesrejsende. Normalt hø-

rer jeg ikke efter, når han fortæller. Men når man sidder ude i en båd midt på havet, bliver det ligesom mere levende. Man føler sig lidt som en opdagelsesrejsende. Det er bare lidt nederen, at der ikke er mobil-dækning her, så jeg ikke kan sms'e hjem.

Nu kan jeg høre fugleskrig. Om lidt kan jeg nok se fuglene flyve over mit hoved. Det må betyde, at der er land i nærheden. Ja, nu dukker Shetlandsøerne op over horisonten. Fordi jorden er rund, skal man ret tæt på land for at få øje på det. Men nu har vi fundet Shetlandsøerne! Jeg glæder mig vildt meget til at se ponyerne.

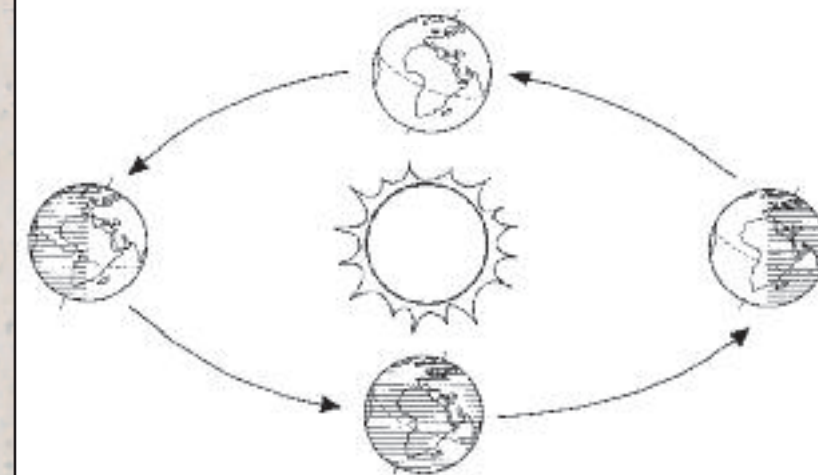

Dag 9

Vi er lige sejlet fra Shetlandsøerne mod nord-vest. Vi skulle gerne komme til Færøerne om et par dage. Jeg har lige smurt mig en tunmad og har sat mig med dagbogen igen. Vi bruger stadig synåls-kompasset. Man skal bare lige huske at stryge magneten hen over nålen en gang imellem, så virker det fint.

Vejret er stadig fantastisk, men det er jo også sommer. Jeg er virkelig glad for, at vi ikke rejste om vinteren, hvor der er vildt koldt og mørkt. Lige nu er der et par uger til sankt-hans, som er årets længste dag. Det hedder også sommersolhverv. Bagefter får vi mindre og mindre sol indtil vintersolhverv. Min far har lige fortalt, at vikingerne holdt jul ved vintersolhverv. Det var for at fejre, at det blev lysere. Egentlig virker det også meget fornuftigt. Selvom jul er virkelig hyggeligt, kan alle vel bedst lide sommer!

Jorden er ét år om at komme rundt om solen. Årstiderne skifter på grund af jordens bane og hældning. Når jordens nordpol hælder hen imod solen, er det sommer på den nordlige halvkugle og vinter på den sydlige. Det betyder, at dagene er lange på den nordlige halvkugle og korte på den sydlige, fordi jorden også drejer rundt om sig selv. Et halvt år efter hælder jordens nordpol væk fra solen. Så er det vinter med korte dage på den nordlige halvkugle, og sommer med lange dage på den sydlige. Imellem sommer og vinter er det forår og efterår. Ved forårs- og efterårsjævndøgn er dagen og natten lige lange over hele jorden.

Jorden hælder $23,4^\circ$ i forhold til sin bane om solen. Derfor har den to polarkredse, som ligger på den $66,6$. nordlige og sydlige breddegrad. Indenfor polarcirklerne er der om sommeren dage med midnatssol og om vinteren dage uden sol. Når det er sommer indenfor den nordlige polarcirkel, er det vinter indenfor den sydlige og omvendt. På selve Nordpolen og Sydpolen varer dagen og natten $\frac{1}{2}$ år hver. Desuden har jorden to vendekredse på den $23,4$. nordlige og sydlige breddegrad. Indenfor dette område står solen lige over hovedet (også kaldet zenit) en gang om året. På ækvator står solen i zenit to gange om året.

Færøerne. Hvor der er mobildækning. Yes!

Dag 11

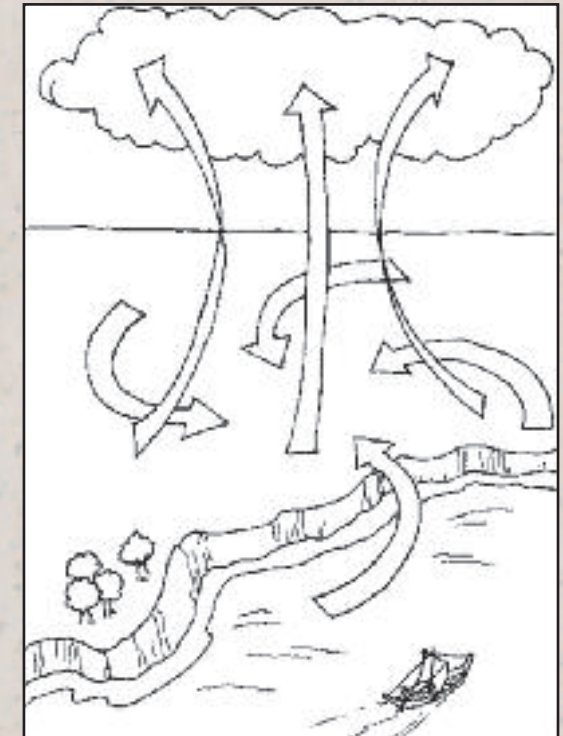
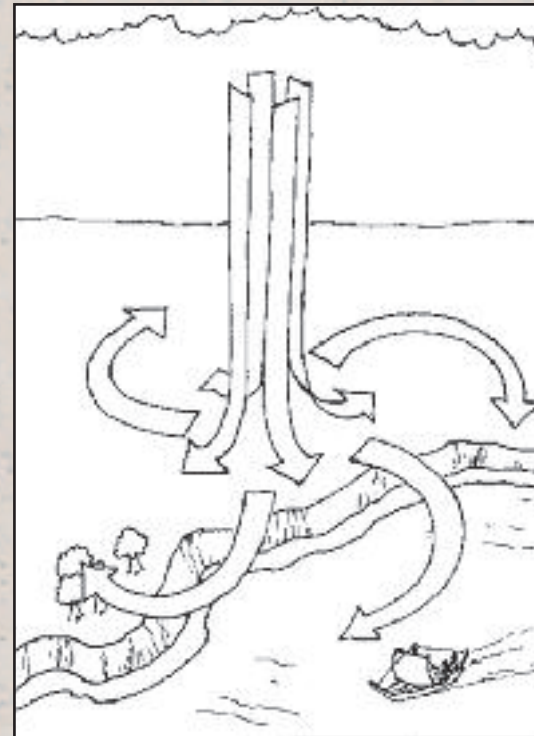
Så er vi på Færøerne. Og der er mobildækning igen. Yes! Jeg har brugt halvdelen af dagen på at sms'e hjem. Jeg har fortalt om alle de ting, jeg allerede har oplevet. Og så har jeg fået at vide, hvad der sker derhjemme imens. De har

lige været på hyttetur med klassen. Jeg ville rigtig gerne have været med! Det lød mega hyggeligt. Hyggeligere end Færøerne i hvert fald. Her er tåget, og der stinker af får og tørfisk.

Dag 14

Vi er lige sejlet fra Færøerne med kurs mod Island. Vi skulle gerne være fremme om 3-4 dage. Det blæser lidt mere nu, end det har gjort før. Heldigvis blæser vinden den rigtige

vej. Vi er rimelig afhængige af vinden, når vi sidder i en sejlbåd. Lige nu har vi nordøstenvinden ind skråt bagfra. Medvind er godt, når man sejler. Ligesom når man cykler.

Her er tegninger af højtryk og lavtryk. Det er min fars båd på tegningen.

Vind er luft, der bevæger sig. Det skyldes, at jord og vand absorberer solens lys forskelligt. Vand er længere tid om at blive opvarmet og nedkølet end land. Om dagen bliver luften over land varmet hurtigere op end luften over havet. Så udvider luften over land sig opad. Det gør, at der er lavtryk over land, der hvor den varme luft er steget op. Så bliver den køligere luft over havet suget hen til land, hvor den varme luft var før. Det kaldes havbrise. Om natten er det omvendt, så vandet er varmere end landet og luften blæser fra land mod vand. Det kaldes landbrise. Når den varme luft stiger op, bliver den kølet af, og falder ned igen. Så bliver der højtryk. Nede ved jorden blæser vinden fra højtryk til lavtryk for at udligne trykforskellen.

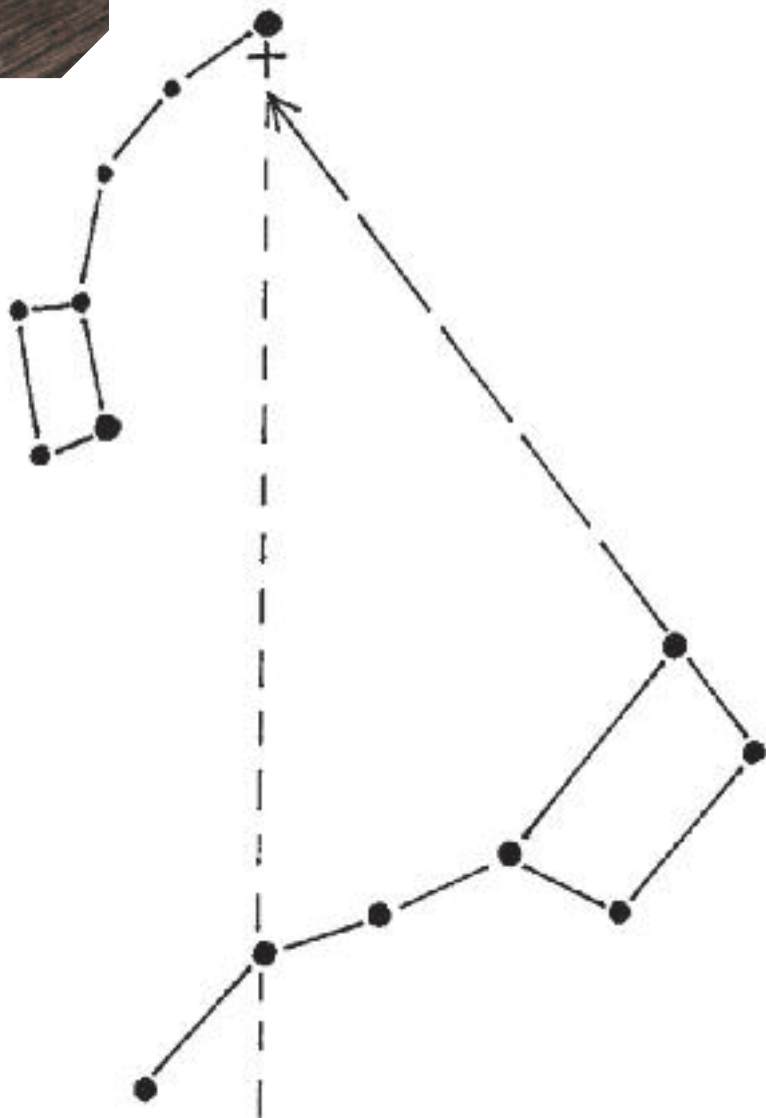

De fleste ved, hvordan Karlsvog-
nen ser ud. Hvis man følger linjen
mellem de to bageste stjerner,
rammer man Nordstjernen. Den
peger altid mod nord!

Tun! Det skal jeg ALDRIG spise
igen!

Dag 17

Lige nu sker der ikke så meget. Jeg har leget
'gæt en person' med min far, men nu sidder
jeg og keder mig. Han er heller ikke så god til
den leg. Hvis det er gamle konger eller politi-
kere, gætter han det med det samme. Men
hvis det er sangere eller skuespillere, er han
helt blank. Lige nu sidder jeg bare og lytter til
sejlet, der blafre i vinden. Jeg tror, at Island
bliver spændende! Der er heste. Og nogle var-
me kilder, man kan bade i.

Sæler.

Dag 18

Vi er lige kommet til Island. Min hud smagte
helt salt på grund af havvandet. Så det var
virkelig rart at få et bad! Men jeg har et seriøst
problem! Synåls-kompasset duer ikke mere.
Fordi vi er kommet så tæt på Nordpolen, kan
man ikke bruge magnetiske kompasser mere.
Jeg aner ikke, hvad pokker jeg skal gøre!

Men måske har min far en løsning. Solen be-
væger sig på den sydlige himmel, når den går
fra øst til vest. Så præcis midt på dagen står
solen præcis i syd, siger han. Hvis jeg kigger på
min skygge, når solen står allerhøjest, så pe-
ger skyggen mod nord. Det lyder som om, det
virker. Men kun når solen skinner, selvfølgelig.

Sød sæl.

Mine islandske uldvanter. Dem får jeg nok brug for derhjemme til vinter.

Dag 22

Vi har holdt en lille pause på Island. Og det var virkelig godt! Jeg har fået købt et par røde uldvanter til turen videre mod Grønland. Det er noget med, at der godt kan blive ret koldt ude på vandet.

Vi skal sejle stik vest mod Grønland og vi kommer til at være væk fra land i nogle dage. Jeg bliver nødt til at tjekke, om vi sejler rigtigt undervejs. Og lige nu kan jeg se på mit atlas, at vi er på ca. 64° nordlig bredde og 24° vestlig længde. Det er lige ud for det høje fjeld Snæfellsjökull på det vestlige Island. Nu sætter min far kursen mod vest. Videre mod Grønland!

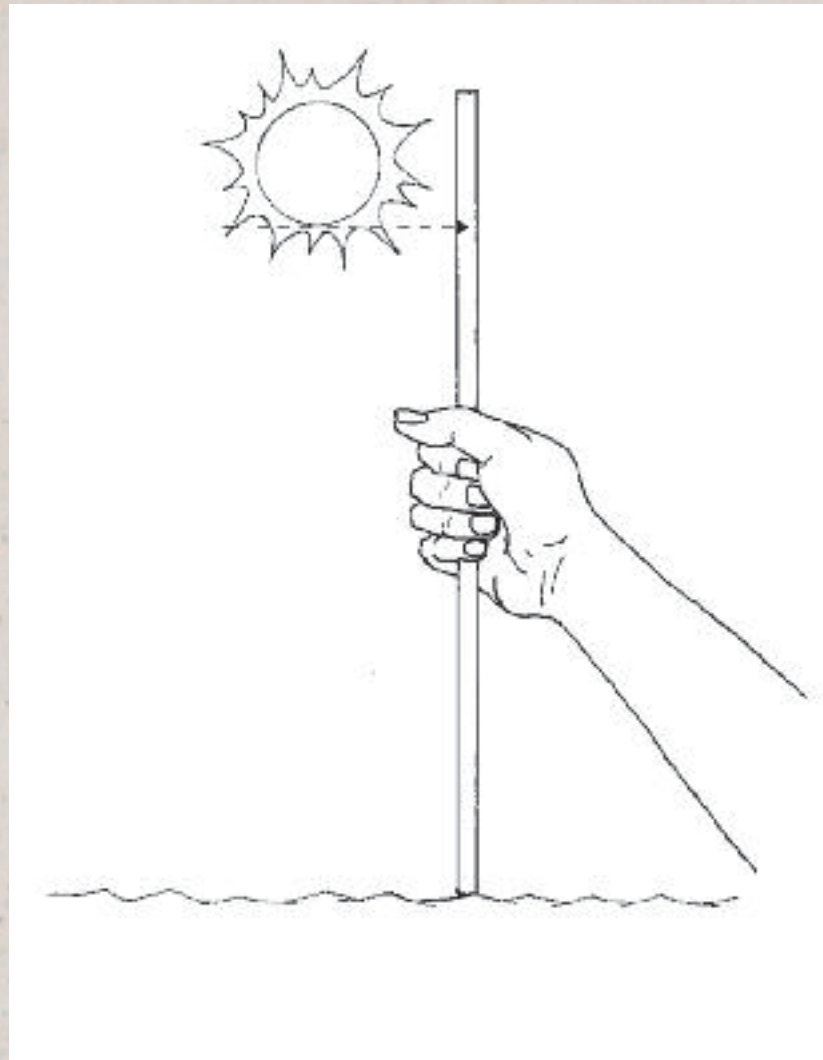
Mennesket har delt jorden op i bredde- og længdegrader. Ækvator er den midterste breddegrad, og har nr. 0. Der er breddegrader op til 90 både til Nordpolen og Sydpolen. Jorden er også delt ind i 360 længdegrader, som går fra pol til pol. Længdegrad nr. 0 går gennem byen Greenwich udenfor London, og den hedder 0-meridianen. Ud fra den måler man længdegrader øst og vest, indtil de mødes i længdegraden 180 på den anden side af jorden. Jorden er altså ligesom et stort koordinatsystem med x-akse og y-akse. Man kan finde ud af, hvor henne man er på jorden, hvis man kender både bredde- og længdegrad.

Dag 23

For at komme til Grønland, skal vi følge den 64. breddegrad mod vest. Min far siger, at søfolk i gamle dage så på solen. Så fandt de ud af, hvor de var, ved at se på solens højde over horisonten. Solen bevæger sig hele tiden, så dens højde skal måles midt på dagen. Der står den nemlig højest på himlen. Så hvis vi sejler på den 64. breddegrad, så skal solen have samme højde hver dag kl. 12. Hvis vi kommer for langt mod nord, står solen lavere på himlen. Og hvis vi er for langt mod syd, så står solen højere.

Sol, vand og vind. Nice!
Solens højde på himlen afhænger af årstid og tid på dagen.

For at måle solens højde har jeg taget en pind. Kl. 12 i dag skal jeg så holde pinden lodret i strakt arm og sikre, at den nederste ende af pinden er lige på horisonten. Så skærer jeg et hak med min kniv ud for solens nederste kant. Hver dag kl. 12 kan jeg bruge pinden til at måle, om vi er kommet væk fra den 64. breddegrad. Pinden virker selvfølgelig kun til den 64. breddegrad.

Egentlig kunne jeg også gøre det samme med Nordstjernen, men det er simpelthen for lyst om natten heroppe mod nord. Jeg kan ikke se stjernerne ordentligt.

Min pind til måling af solhøjden. Man skal lige huske ikke at se direkte op i solen. Det er ikke så godt for øjnene.

Dag 25

Hvaler! Vi har lige set hvaler! Jeg tror, det var pukkelhvaler. De var kæmpestore, og der var to af dem – en mor og en unge. De svømmede ved siden af båden i et kvarters tid, og så dykkede de lige pludselig og forsvandt med et kæmpe PSSSHT! Min far var også vildt begejstret. Han fortalte om hvalsang og om, hvordan nogle af de største hvaler lever af bittesmå plankton. Hvaler er for vilde!

Jeg har lige målt solhøjden, og det ser okay ud. Vi var kommet lidt for langt mod nord, men min far har lige styret tilbage på ret kurs. Lige nu sejler vi stik vest. Det kan jeg jo også se på solen her midt på dagen. Så snart vi ser Grønlands kyst, skal vi sejle mod syd, rundt om Grønland og så til Canada

En af hvalerne. Tænk, at noget levende kan være så stort!

Grønland. Man skal lige passe lidt på isbjergene, men ellers er det et fedt sted at sejle.

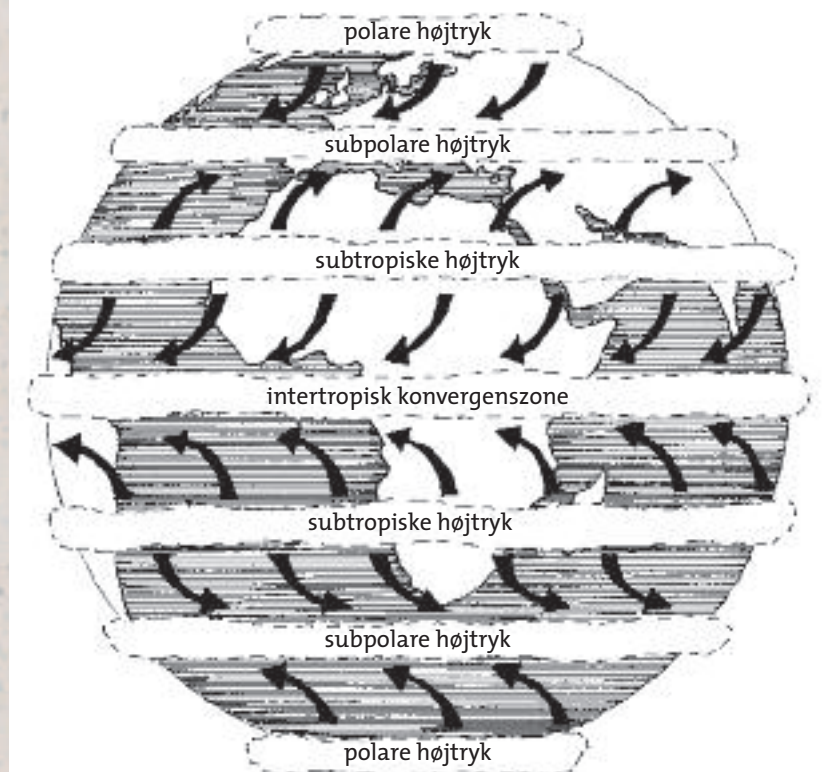
Dag 26

Vi har medvind over Atlanten. Det er vist meget normalt med nordøstenvind på de her breddegrader. Men nogle gange bliver vinden til storm, og så er det ikke sjovt at sejle! På vej til Tasiilaq i Østgrønland løb vi ind i en voldsom storm, og det var ved at gå helt galt! Bølgerne var nok 6-7 meter høje, og de væltede ind over rælingen. Båden gyngede, og det regnede helt vildt. Jeg blev fuldstændig gennemblødt. Vinden, regnen og havvandet stak

som nåle i huden, og jeg frøs sindssygt meget. Jeg var total lammet af kulde og skræk! Heldigvis var min far mega sej til at sejle båden, så han fik styret os sikkert igennem. Men jeg anede ikke, hvor vi var efter stormen. Jeg kunne se på solen, at vi var kommet for langt nordpå. Og da vi nåede Grønlands kyst, lignede det heller ikke billedet af Tasiilaq fra nettet. Så vi måtte følge kysten sydpå for at komme frem. Nu er vi heldigvis nået sikkert frem til Tasiilaq. Men det tog mig flere timer at blive ordentlig varm igen!

Jeg har lige sms'et med dem derhjemme. De har sommerferie nu, og de fleste skal ud og rejse med deres familie. Men det er jeg jo ligesom allerede. Og sikke et sted! Grønland må være det flotteste sted ever. Vi har gået nogle ture i byen og set rigtig mange slædehunde. Luften dufter helt anderledes frisk her, end den gør derhjemme. Og folk er virkelig søde. I morgen skal vi ned langs kysten til Nanortalik, som ligger på Grønlands sydspids. Når vi sejler langs kysten, behøver jeg ikke måle solhøjde og den slags.

Omkring ækvator ligger den Intertropiske Konvergenzone, som er en kæde af lavtryk. Lavtrykkene skyldes, at solens lys varmer særlig meget omkring ækvator. Derfor blæser det mod ækvator både fra nord og syd med vinde, som kaldes passatvinde. Omkring den 30. nordlige og sydlige breddegrad synker den afkølede luft fra ækvator ned igen og skaber en række subtropiske højtryk. Disse højtryk danner to vestenvindsbælter, som ligger ca. 30-60 nordlig og sydlig breddegrad. Omkring de 60. breddegrader ligger de subpolare lavtryk. Over polerne dannes på grund af kulden polare højtryk, som via de polare østenvinde sender kold luft ned mod de subpolare lavtryk. Alle de globale vinde afbøjes af Coriolis-kraften, som er et resultat af jordens rotation. Over de globale højtrykszoner løber i øvrigt en meget kraftig vind, der blæser fra vest mod øst. De kaldes jetstrømme, og ligger i 7-12 km højde ved de polare højtryk og 10-16 km højde ved de subtropiske højtryk.

Dag 29

Vi er på vej sydpå langs Grønlands kyst. Her er stadig vildt flot! Men også lidt koldt. Jeg er glad for mine røde uldvanter. Det blæser ret meget her ude på vandet, og luften føles koldere, når det blæser. Det hedder windchill-effekten. Jo mere det blæser, jo mere bliver man kølet ned. Men ikke hvis man har røde uldvanter på!

I morgen skulle vi gerne være i Nanortalik. Jeg glæder mig til at få et bad og noget mad, som ikke er tun. Det smager efterhånden som pap! Bagefter skal vi sejle mod vest til Canada. Jeg glæder mig til at se Canada og prøve at snakke engelsk.

Chillfaktor

(Hvor koldt det føles, når det blæser)

Vindhastighed	Målt temperatur						
Vindstille 0 m/s	10° C	5° C	0° C	-5° C	-10° C	-15° C	-20° C
Svag vind 2 m/s	8	4	-3	-9	-14	-19	-24
Svag vind 3 m/s	6	2	-6	-13	-18	-23	-27
Let vind 4 m/s	4	0	-9	-17	-22	-27	-31
Let vind 5 m/s	2	-3	-12	-21	-26	-31	-35
Jævn vind 6 m/s	0	-6	-15	-25	-30	-35	-39
Jævn vind 7 m/s	-2	-9	-18	-29	-34	-39	-43
Frisk vind 8 m/s	-4	-12	-21	-33	-38	-43	-47
Frisk vind 9 m/s	-6	-15	-24	-37	-42	-47	-51

Lyseblå: -15° C - -30° C Blottet hud får forfrysninger efter nogen tid

Mørkeblå: -30° C - -60° C Blottet hud får forfrysninger efter få minutter

www.vikingskibsmuseet.dk

www.skoletjenesten.dk

Dag 30

Så er vi lige sejlet ud på turen fra Grønland til Labrador i Canada. Det er vist der, Labradorhundene kommer fra. Turen derover kommer nok til at være ligesom turen fra Island til Grønland. Og jeg bliver nødt til at måle breddegrad og verdenshjørner ved hjælp af solen igen. Denne gang sejler vi ikke langs den 64. breddegrad, men den 60. Jeg har skåret et nyt hak i pinden, for at se hvor solen skal være i forhold til horisonten.

På land måler man fart i km/t eller m/s. På havet måles skibes fart som regel i knob, som er sømil/time. En sømil er en 60-del af en breddegrad, hvilket svarer til 1,852 km. En knob er altså 1,852 km/t. Navnet knob stammer fra dengang, man målte et skibes hastighed ved at lægge en line med knuder på ud i vandet.

For det meste slapper man ret meget af, når man sejler. Så min far og mig havde god tid til at snakke!

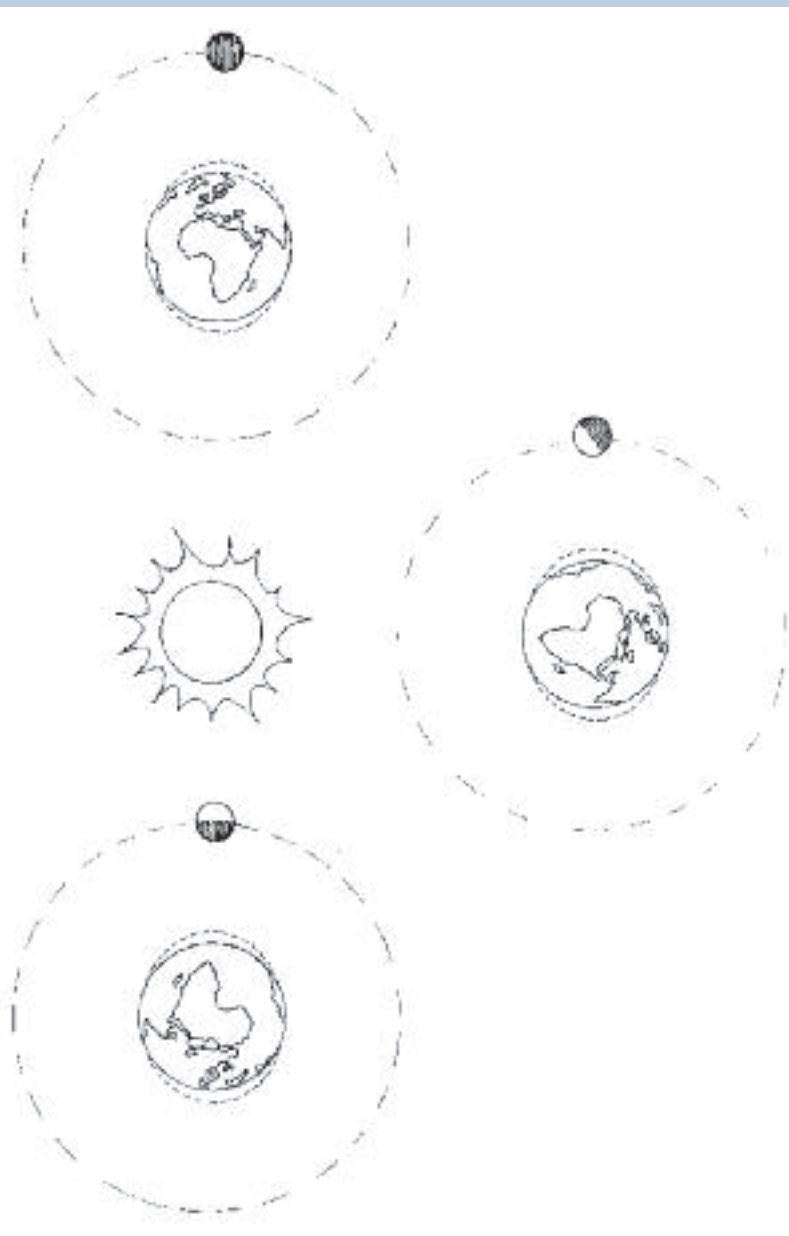
Vi skal sejle ret lang tid på vej til Labrador uden at se land. Derfor er det smart, hvis jeg ved, hvor langt vi har sejlet. For at vide det må jeg kende vores fart. Men det er egentlig meget nemt. Jeg tager et lille stykke træ og smider det i vandet fra forenden af båden. Så tager jeg tid på, hvor længe træstykket er om at nå ned til bådens bagende. Og jeg ved, hvor lang min fars båd er. Så er det bare at gange og dividere for at regne om til km/t. Eller knob, hvis man er rigtig sømandsagtig.

Dag 35

Nu sejler vi turens sidste stykke. Ned langs Labradors kyst til Newfoundland. Min far fortæller, at det er den samme vej, Leif den Lykkelige sejlede for 1000 år siden, da han fandt Amerika. Jeg er bare lykkelig for, at vi snart er der. Der er ikke så mange byer inde på land. Men når vi sejler forbi en, kan man dufte brænderøgen fra husene, før man kan se byen! Vi skal passe ret meget på tidevandet, når vi sejler langs Labradors kyst. Når tidevandet skifter, kan der komme ret meget strøm.

Jeg tror, at min far er ret imponeret over, hvor god jeg er til at finde vej. Jeg ved nu heller ikke rigtig, hvordan han skulle have klaret den selv. Altså, han er god til at sejle båden. Men det er mig, der finder ud af, hvilken vej, vi skal sejle. Jeg glæder mig til at komme hjem og se, hvordan det her kan bruges derhjemme. Jeg er blevet rigtig god til at finde ud af, hvor jeg er, og hvilken vej jeg skal. Og det er virkelig fedt at kunne!

Tidevand er skiftet mellem høj- og lavvande. Tidevand skyldes først og fremmest, at månens massetiltrækning 'trækker' i jordens vand. Også solens massetiltrækning spiller ind, men i mindre grad. Når solen og månen står på linje med jorden, 'trækker' de ekstra meget i havvandet. Der er to tidevandsbølger, som hele tiden følger månens bevægelse om jorden. Den ene bølge vender hen imod månen, og den anden vender væk fra månen.

Dag 37

Newfoundland! Vi klarede det! Det var godt nok det mest sindssyge eventyr, jeg nogensinde har været på. Vi har sejlet mange hundrede kilometer, overlevet en sindssyg storm og set de flotteste landskaber. Der er bare så mange oplevelser, jeg skal fortælle om derhjemme. Måske skal jeg lave en slags hæfte med den her dagbog og mine billeder? Måske lave en blog? Min far er allerede begyndt at snakke om, hvor vi skal sejle hen til næste sommer.

Nu skal vi ned og se på den gamle vikingeboplads, som ligger her. Vi skal også finde ud af, hvordan vi kommer hjem igen. Min far snakkede om, at vi måske kunne sejle videre mod syd. Men helt ærligt! Nu skal jeg ikke sejle mere i et godt stykke tid. Jeg vil altså flyve hjem! Så må min far finde ud af, om han vil sælge sin sweater eller noget for at få penge nok til billetten. Nu er det hans tur til at løse problemerne!

Det her er stedet, hvor vikingerne kom til for 1000 år siden. Man har prøvet at bygge deres huse igen, så man kan se, hvordan de så ud. Jeg er glad for, at jeg ikke bor sådan!

Hjemme igen

Det var min dagbog. Der skete rigtig mange ting på rejsen, og det var næsten mærkeligt at komme hjem, hvor der var helt stille. Men heldigvis kom vi hjem til sidst. Min far fandt en løsning, som virkelig var genial. Han kan godt, når han vil! Selvom hans planer tit kikker, så lykkedes den her. Heldigvis!

Jeg har faktisk også lært meget. Jeg er blevet bedre til at finde vej uden at fare vild. Og jeg er blevet rigtig god til at se på skyerne og vinden for at se, hvilket vejr det bliver. Men mest af alt har turen været et super fedt eventyr!

Knus
Lea

Kolofon m.m.

